

Yabancılık Unsuru Taşıyan Vasiyet Tasarruflarının “Şekil” bakımından geçerliliğinde Türk yargısındaki genel uygulama:

Pandemi nedeniyle uluslararası seyahatlerin eskisi kadar sık yapılamamakta olması “*Vasiyet Tasarruflarının Biçimine İlişkin Kanun Uyuşmazlıkları Konusunda*” ki uluslararası sözleşmenin önemini daha da arttırmıştır¹. Zira; yargısal inceleme “*şekil*” ve “*esas*” bakımından yapıldığından, yabancılık unsuru taşıyan vasiyet tasarruflarının yargı merciinin önüne gelmesi durumunda “*şekil*” bakımından değerlendirmede ilk bakılacak kaynak işbu uluslararası sözleşme olmaktadır.

Avusturalya, Belçika, Danimarka, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Norveç, İspanya, İsviçre, Birleşik Krallık gibi birçok ülke “*şekil*” bakımından vasiyet tasarrufların geçersiz hale gelmesini önlemek amacıyla Lahey’de düzenlenen bu uluslararası sözleşmeye taraf olmuştur. Nitekim; Türkiye de 22/04/1982 tarih ve 2662 Sayılı Kanunla işbu sözleşmeyi onaylayarak, Türk iç hukukunda yürürlüğe girmesini sağlamıştır (loi uniforme niteliktedir). Böylece, taraf devletlerden birinde sözleşmenin 1.maddesinde sıralanan yetkili hukuklardan birinin *şekil* şartlarına uygun olarak yapılmış vasiyet tasarruflarının Türk yargı mercilerince uygulanması olanağı doğmuştur. Diğer bir ifade ile; sözkonusu vasiyet tasarrufu

- a-Vasiyetçinin vasiyet tasarrufunu *yaptığı yer iç hukukuna* uygunsu; veya
- b-Vasiyetçinin vasiyet tasarrufunu *yaptığı anda veya ölümü anında vatandaşı bulunduğu* Devletin iç hukukuna uygunsu, veya
- c-Vasiyetçinin vasiyet tasarrufunu *yaptığı veya ölümü anında ikametgahının bulunduğu yer* iç hukukuna uygunsu, veya
- d-Vasiyetçinin vasiyet tasarrufunu *yaptığı veya ölümü anında mutat meskeninin bulunduğu yer* iç hukukuna uygunsu, veya
- e-Taşınmazlar sözkonusu olduğu takdirde, bu *taşınmazların buldukları yer* iç hukukuna uygunsu

şekil bakımından geçerli kabul edilebilecektir.

1961 tarihli Lahey Sözleşmesi’ ne taraf olmayan bir ülkede düzenlenen bir vasiyet tasarrufunun *şekil* bakımından Türk yargı mercilerince değerlendirilmesi sözkonusu olur ise o takdirde; 5718 Sayılı Kanun’un 20/4. ve 7. maddeleri uyarınca ölüme bağlı tasarrufun yapıldığı ülkenin hukukuna *veya* işlemin esasına uygulanan ülkenin hukukuna *ya da* ölenin milli hukukuna uygun olması aranacaktır.

Şunu da eklemek isteriz ki; genel kural uyarınca; yabancı uyruklu mirasçılar miras bırakanın Türkiye’de bulunan taşınır mallarını, hak ve alacaklarına

mirasçı olabilirlerⁱⁱ. Ancak bu kural Türkiye’de bulunan taşınmaz mallar bakımından mutlak geçerli değildir. Zira 5718 Sayılı Kanun’un 20/1 düzenlemesi uyarınca; Türkiye’de bulunan taşınmaz mallar hakkında Türk Hukuku uygulanır ve sözkonusu yabancı ülke vatandaşları hakkında herhangi bir idari karar veya istisnai kanun ile taşınmaz mal edinmeleri sınırlandırılmış veya engellenmiş olup-olmadığına öncelikle bakılır. Bunu tespit etmek için başvuru kaynaklarından ilki; Tapu Kanunu olup, son değişikliklerle Türkiye Cumhuriyeti ile arasında “fiili veya kanuni karşılıklılık” olmayan birçok yabancı ülke vatandaşlarının da *kanuni sınırlamalara uymak kaydıyla* Türkiye’de taşınmaz mal edinebilmesine imkan tanınmıştır.

ⁱ Convention of 5 October 1961 on the Conflicts of Laws Relating to the Form of Testamentary Dispositions”

ⁱⁱ Yargıtay 14.Hukuk Dairesi’nin 17/10/2019 tarih, 2016/15965 E. ve 2019/6744 S. ilamı; Yargıtay 14.Hukuk Dairesi’nin 30/06/2015 tarih, 2015/2061 E. ve 2015/7260 S. ilamı; Yargıtay 14.Hukuk Dairesi’nin 25/02/2019 tarih, 2017/4849 E. ve 2019/1595 S. ilamı.